Kirjallinen asiaintuntijalausunto
48/03.01.00/2025
16.4.2025 HE210/2024vp

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle
StV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Esityksen mukaan samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden välisestä varautumista koskevasta yhteistyöstä, työnjaosta ja yhteensovittamisesta sovittaisiin hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa. Esityksessä annettu arvio muista mahdollisista koordinaation vahvistamisen toteuttamisvaihtoehdoista on laadittu huolella ja se esittää kattavat perusteet valitulle ratkaisutavalle. On kuitenkin huomionarvoista, että yhteistyösopimusprosessi on usein hallinnollisesti raskas menettely, jossa on useita osapuolia ja toimielimiä. Sopimuksen sisällön nopeat muutokset ovat ongelmallisia. Lisäksi yhteistyösopimus hyväksytään lähtökohtaisesti aluevaltuustossa, jolloin sopimuksen sisällössä tulee huomioida käsittelyn lähtökohtainen julkisuus.

Häiriötilanteiden johtamisen tulisi lähtökohtaisesti perustua pitkälti normaaliolojen johtamiseen. Sopimusta hyväksyttäessä ja sopimusehtoja täytäntöön pantaessa on oltava selkeää, missä tilanteessa johtamisvastuu siirtyisi sopimuksellisesti sovittuun rakenteeseen. Muutoksen vaikutuksia tulee seurata, jotta se ei tuota epätoivottua varautumisen ja valmiuden ylläpidon vastuiden ulkoistamista yhteistyöalueille sellaisissa varautumisen ja valmiuden sisällöissä, jotka ehdottomasti tulee säilyä jokaisella hyvinvointialueella. Selkeyden vaatimus koskee myös ministeriön toimivallan käyttöönottoa ja sen perusteita sekä menettelyn juridista asemaa suhteessa lainsäädäntöön ja voimassa olevaan hyvinvointialueen hallintosääntöön.

Esitys mahdollistaa voimavarojen siirtäminen yhteistyöalueella. Hyvinvointialueilla ei ole ylimääräisiä henkilöstöresursseja siirrettäväksi tilanteissa, joissa ns. normaalitoiminnan velvoitteita ei lievennetä. Tämä tulisi huomioida jatkovalmistelussa. Henkilöstön siirtotilanteita varten tulee selvitettäväksi, miten henkilöstön siirtely toteutetaan työsuhteisen henkilöstön osalta. Myös tämä tulisi huomioida jatkovalmistelussa. Periaatteita hyväksyttäessä tullee ratkaistavaksi myös kustannustenjako ja esimerkiksi siirtyvien resurssien aiheuttama kustannustenkorvausmenettely.

Yhteistyöalueen valmiuskeskus kokoaa hyvinvointialueen tilannekuvatiedot ministeriölle ja muille valmiuskeskuksille. Hyvil korostaa kaksisuuntaisen tilannekuvan jakamisen tarvetta, jotta jokainen järjestämisvastuullinen hyvinvointialue saa tarvittavan ajantasaisen tilannetiedon oman alueensa ennakoinnin ja toiminnan perusteeksi. Kaikilla hyvinvointialueilla tulee myös olla käytettävissään riittävät tiedot poikkeuksellisten johtamisratkaisujen perusteista.

CC BY

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
www.hyvil.fi
etunimi.sukunimi@hyvil.fi
Y-tunnus: 3324881-1

Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
www.hyvil.fi
fornamn.efternamn@hyvil.fi
FO-nummer: 3324881-1

Esitys ei itsessään sääntelisi sopimussisältöjä tai periaatteita vaan määrittelisi ne asiat, ja teemat, joiden periaatteista yhteistyösopimuksessa tulee sopia. Ratkaisussa on asianmukaisesti pyritty huomioimaan hyvinvointialueen itsehallinnollisen luonne. Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy pitää hallituksen esitystä kannatettavana.

Vesa-Pekka Tervo
kehittämispäällikkö